

ISO 23081, een nieuwe standaard voor recordkeeping metadata

Hans Hofman

Utrecht, 1 maart 2007

Platform Overheid Meta-informatie

Informatie / documenten

- Zoeken
- Vinden

Dublin Core
Ontologieën

Metadata

- Begrijpen
- Gebruiken

Context informatie

- In stand houden
- Beheren

Records management

Metadata ?

- “Metadata is key to ensuring that resources will survive and continue to be accessible into the future.”

(NISO, ‘Understanding metadata’, 2004)

- “A world of exhaustive, reliable metadata would be a utopia. It's also a pipe-dream, founded on self-delusion, nerd hubris and hysterically inflated market opportunities.”

(Uit: Cory Doctorow ‘Metacrap’, 2001)

Advies Overheid.nl website

➤ Metadata

- informatie die informatiebronnen beschrijft, toelicht, lokaliseert of op andere manier 'eenvoudiger' vindbaar, bruikbaar of beheerbaar maakt

➤ Voor verschillende doelgroepen

➤ Voor verschillende doelen

Overzicht

- De standaard ISO 23081
- Andere relevante initiatieven op terrein van metadata
- Enkele aandachtspunten
- Samenvatting

ISO RM Metadata Standard

ISO 23081

- Uitbreiding van ISO 15489 records management standaard
- Scope: beschrijven wat metadata zijn vanuit records management en archief perspectief en welke principes er aan ten grondslag liggen
- Niet het ontwikkelen van een nieuwe metadata set, maar uitleggen nut en doel metadata en hoe je een set maakt

ISO 23081: Metadata voor records

➤ Deel 1 Principes

- Technische Specificatie gepubliceerd mei 2004
- Nu goedgekeurd als ISO standaard; gepubliceerd januari 2006

➤ Deel 2 Concepten en Implementatie

- Publicatie verwacht: voorjaar 2007

➤ Deel 3 Evaluatie instrument

- Publicatie waarschijnlijk eind 2008?

➤ Deel 4 Checklist en voorbeelden

ISO 23081 deel 1

- Doelstellingen en definitie van RM metadata
- Rollen en verantwoordelijkheden
- Relatie met andere metadata domeinen
- Beheer van metadata
- Typen metadata vereist in overeenstemming met ISO 15489

RM metadata: Definitie

- “In het kader van RM zijn metadata gegevens die de context, inhoud en structuur van archiefbescheiden en het management ervan in de loop der tijd (beheer) (*ISO 15489-1, sectie 3.12*) beschrijven.
- Als zodanig zijn metadata gestructureerde en semi-gestructureerde gegevens die de creatie, registratie, classificatie, toegang, bewaring en verwijdering van archiefbescheiden door de tijd heen en binnen en buiten domeinen mogelijk maken.”

RM metadata: doelstellingen

- Waarborgen archiefbescheiden als bewijs en zorgen ervoor dat ze toegankelijk en bruikbaar blijven
- Leggen de logische relaties tussen de archiefbescheiden en de ontstaanscontext vast.
 - Dragen ertoe bij dat archiefbescheiden geïnterpreteerd kunnen worden
- Dragen ertoe bij dat authenticiteit, betrouwbaarheid en integriteit van archiefbescheiden wordt gegarandeerd
- Dragen bij aan interoperabiliteit

Eisen voor records NEN-ISO 15489

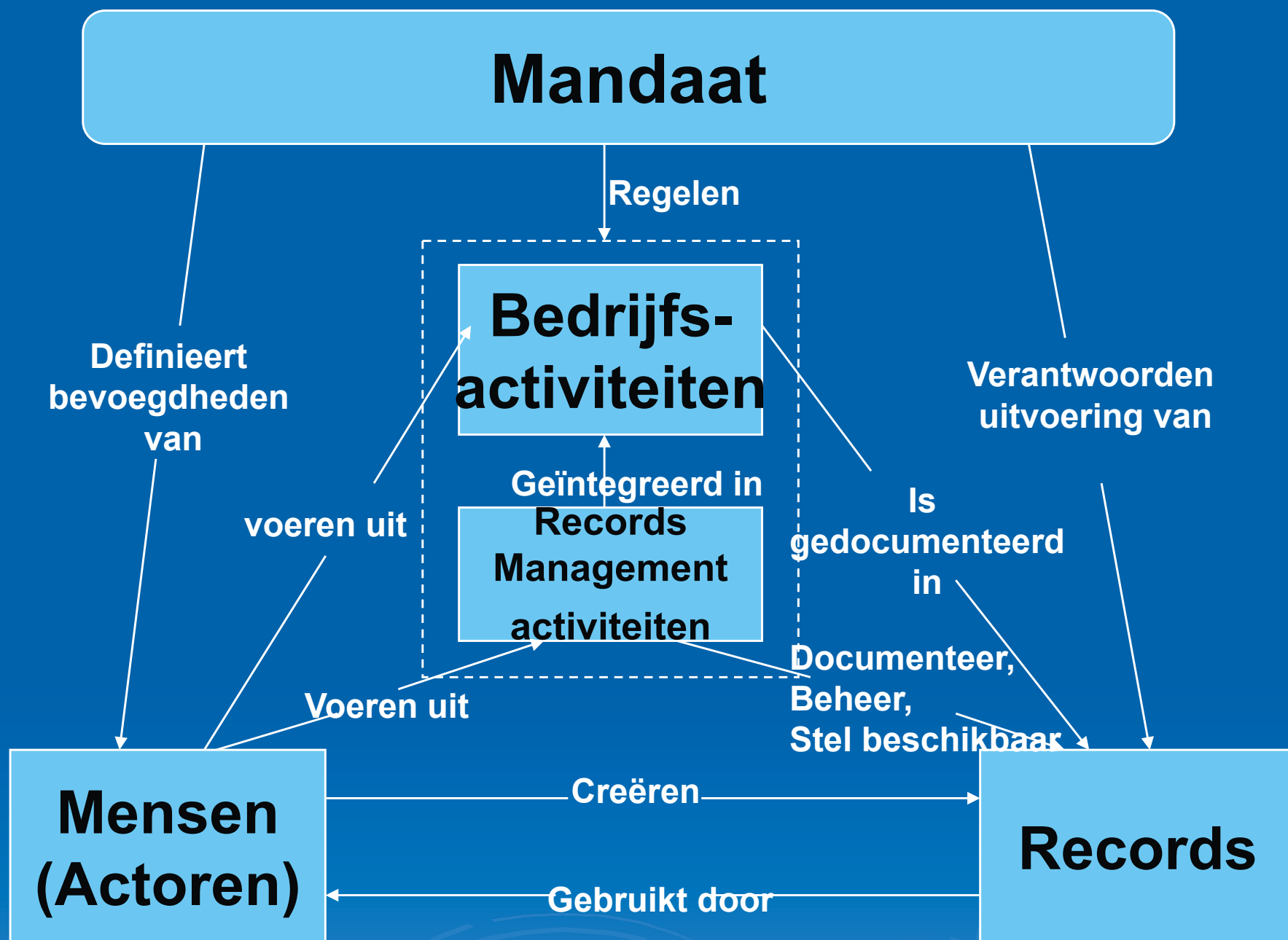
- Authenticiteit
 - vastleggen van herkomst
 - vastleggen van essentiële kenmerken
 - documenteren van processen
- Betrouwbaarheid
 - vastleggen van ontstaanscontext
- Integriteit
 - documenteren van processen (en uitkomsten)
 - checksum, anders
- Bruikbaarheid
 - vastleggen van ontstaanscontext
 - technische metadata

Management van metadata

- Processen
 - beheer
- Structuren: schema's, gecontroleerde woordenlijsten, thesauri
 - gecontroleerde invoer
- Documentatie en definities
- Systemen
 - opslag, beheer en presentatie
- Registers
 - wegwijzers
 - metadata over metadata

Typen van metadata

- over het archiefstuk zelf
- over bedrijfsprocedures, -beleid en mandaat
- over actoren
- over bedrijfsactiviteiten of -processen
- over records management processen

Voor elke entiteit

ISO 23081-2, Concepten & Implementatie

- Het bedrijfsperspectief (onderbouwing)
- Beleidsaspecten en verantwoordelijkheden
- Ontwerpregels voor metadata schema's
- Concepten als aggregatie en schaalbaarheid
- Metadata model en generieke metadata elementen
- Ontwerp en structurering van een metadata schema
- Implementeren van een metadata schema
- Bijlage: voorbeeld van een schema

Ontwerpregels

- Entiteiten
- Aggregatie (niveau's) - schaalbaarheid
- Overerving
- Modulariteit/ uitbreidbaarheid
- Interoperabiliteit van metadata sets

23081 Part 3, evaluatie instrument

- Draagt bij tot beter begrip van deel 1 en tot identificeren van risico's
- Te gebruiken voor
 - zelf ontwikkelde metadata schema's
 - evaluatie van bestaande systemen
 - producten van leveranciers
- Proef: evalueren van enkele schema's
- In samenwerking met InterPares project

InterPARES 2 Description

Cross Domain Group

- Beschrijving van metadata sets/schema's
- In hoeverre ondersteunen ze de ISO 23081standaard:
 - wat zijn sterke en zwakke kanten?
- Analyse op basis van
 - criteria vanuit InterPARES
 - ISO 23081 – 1
- Metadata schema register: MADRAS
 - <http://www.gseis.ucla.edu/us-interpares/madras/>

Click on the acronym to see its definition and a link to its official site.

1

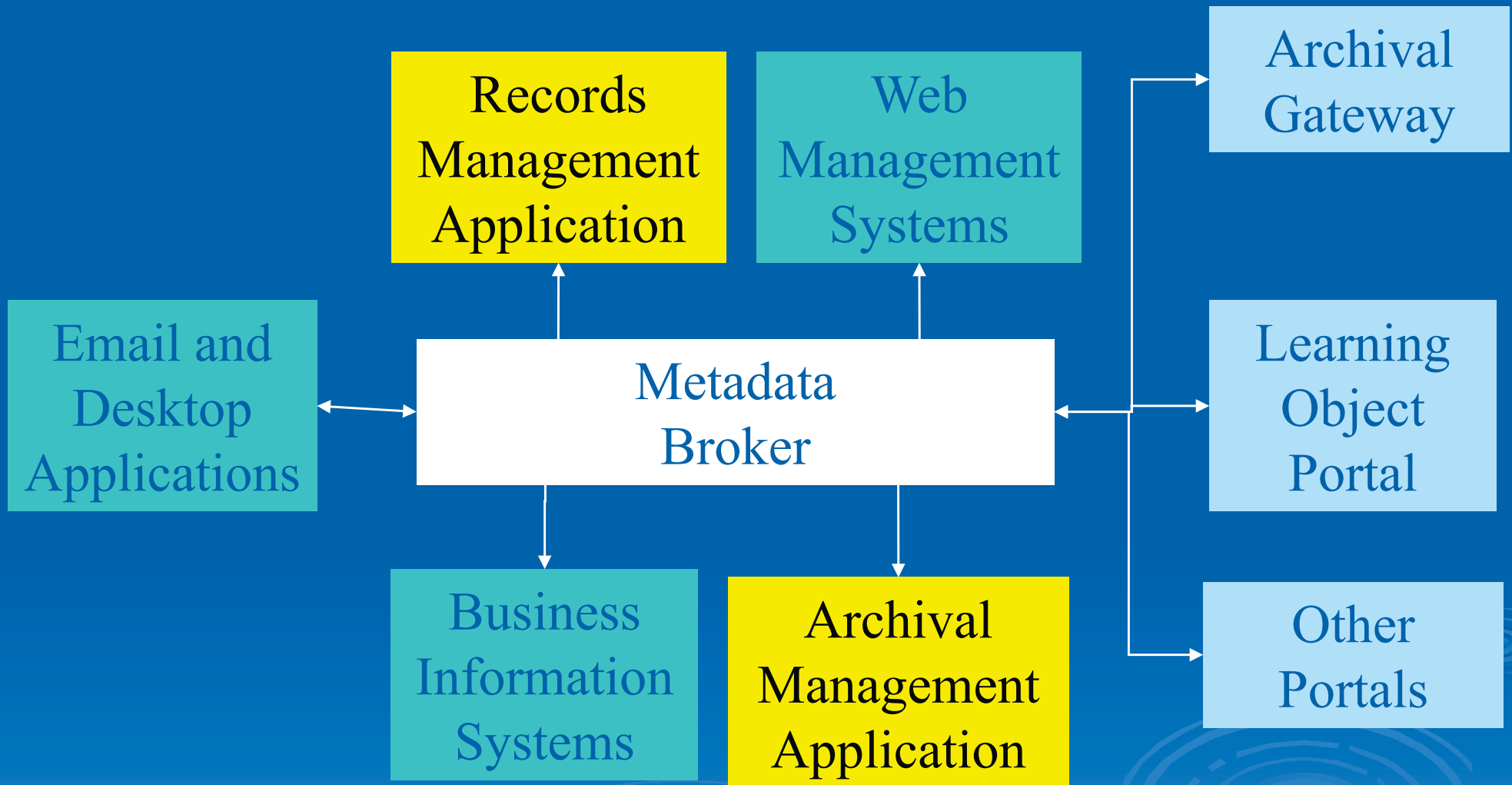

<http://www.mapageweb.umontreal.ca/turner/meta/english/metamap.html>

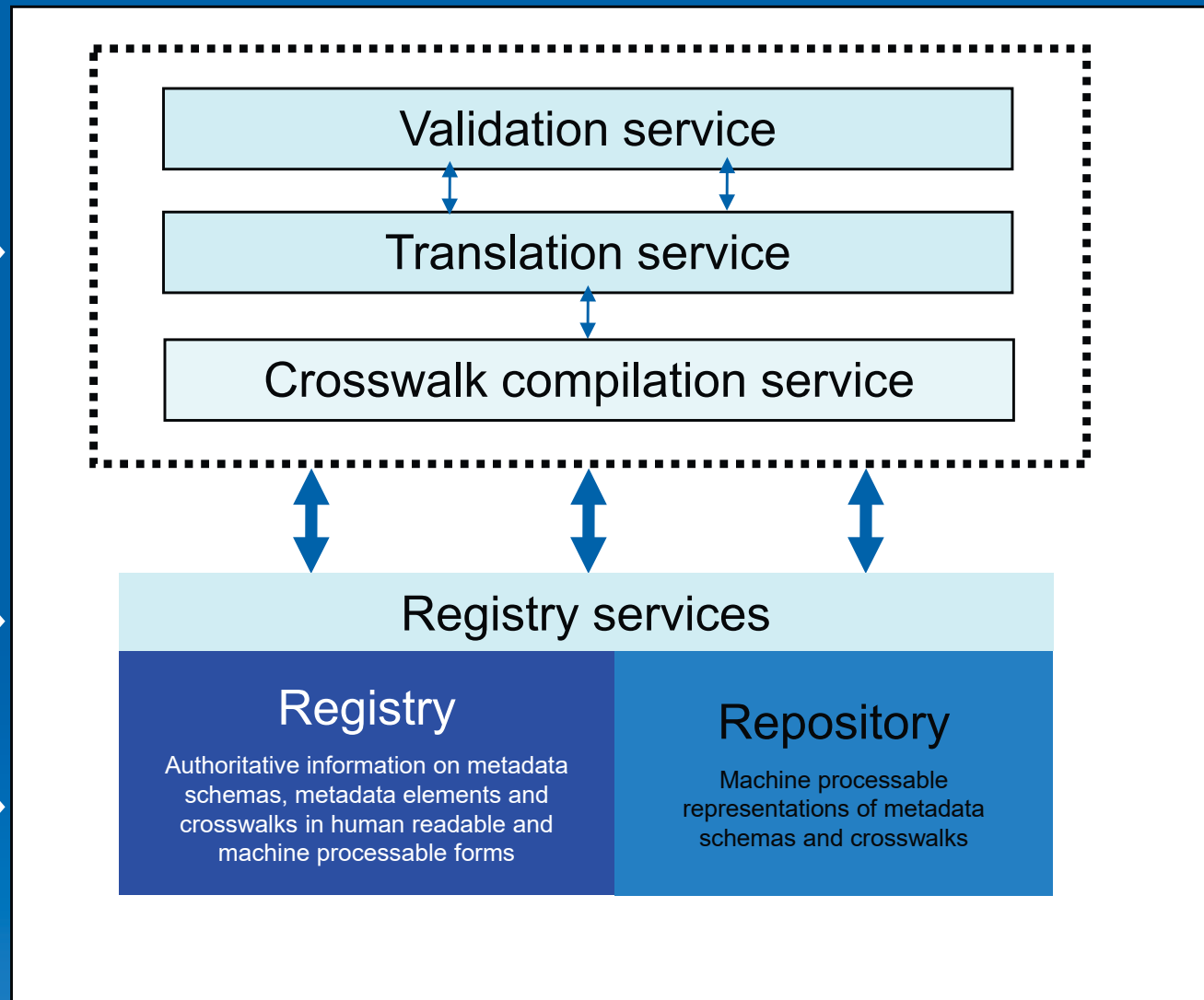
Andere verwante projecten

- Clever Recordkeeping Metadata Project in Australia (NAA, SRANSW, ASA, Monash, samen met (UCLA)
- San Diego Supercomputer Center meta tool initiatieven
- TC10 (ISO 82045 metadata for technical documentation), TC171 (scanned images, document management), e-commerce (e.g. OASIS)

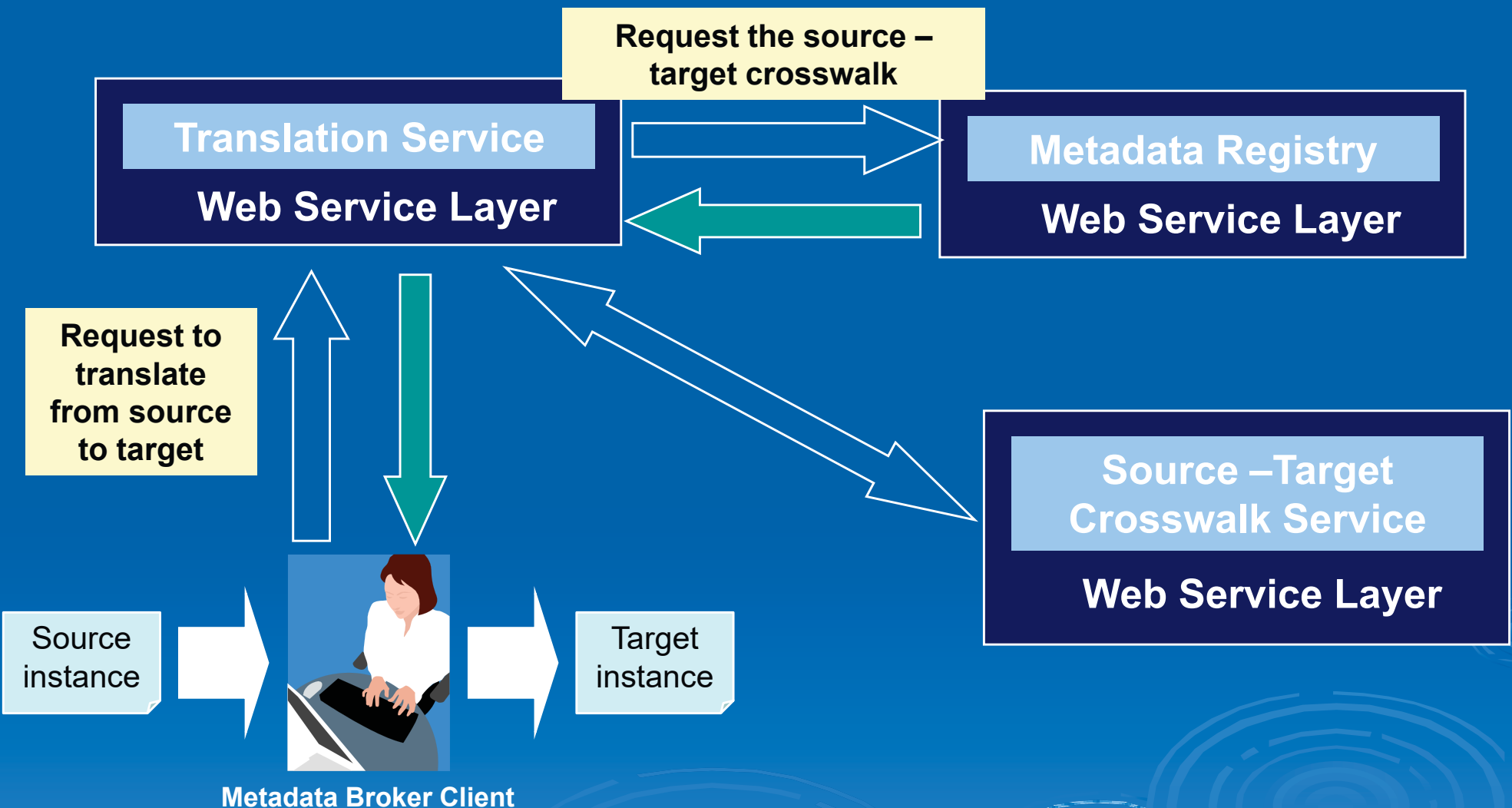
CRKM Metadata Broker v-n

CRKM Metadata Broker

Metadata broker als web services cluster

Aandachtspunten

- Noodzaak tot uitwisseling
 - semantiek, structuur
- Voorkomen van dubbel werk
 - gebruik maken van bestaande gegevens
 - automatisering

Ontwikkelingen in Nederland

- Webmetadata
- NORA versie 1
- Interlab: metadata model (relatie naar Kernmodel 1 of 2?)
- RMA's, DMSsen
- VNG: zaak
- Remano-model – NEN 2082
- Regeling art. 12 (Geordende en toegankelijke staat): nieuwe conceptversie
-

Samenvatting

- Integratie van verschillende perspectieven in e-overheid (o.a. publicatie, records management en archiefdiensten)
- Noodzaak om samen te werken vanwege
 - complexiteit,
 - om begrip te kweken
 - interoperabiliteit te bevorderen, en
 - om ondersteuning te krijgen
- Vertaling van theoretische principes naar praktische instrumenten

Websites

➤ Clever Metadata project

- <http://www.sims.monash.edu.au/research/rcrg/research/crm/>

➤ Metamap

- <http://www.mapageweb.umontreal.ca/turner/meta/english/index.html>

➤ Interpares 2 project

- www.interpares.org
- <http://www.gseis.ucla.edu/us-interpares/madras>